



RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

*Marek Michalak*

Warszawa, 24 listopada 2016 roku

ZSM.422.17.2016.JW

**Pan  
Zbigniew Ziobro  
Minister Sprawiedliwości**

zwracam uwagę Pana Ministra na problemy wynikające z natychmiastowej wykonalności postanowień, wydawanych przez sądy opiekuńcze w oparciu o Konwencję haskiej dotyczącą cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę, sporządzoną w Hadze 25 października 1980 r.

Do mojego Biura coraz częściej zwracają się o pomoc rodzice, wobec których toczy się postępowanie o przymusowe odebrania dziecka z wniosku rodzica, który domaga się powrotu dziecka za granicę, w sytuacji, gdy postępowanie w trybie Konwencji haskiej nie zostało jeszcze prawomocnie zakończone. W korespondencji rodzice sygnalizują, że z uwagi na podjęte działania kuratora mające na celu odebranie dziecka i przekazanie drugiemu rodzicowi, ukrywają się wraz z małoletnimi, w oczekiwaniu na ostateczne rozstrzygnięcie sprawy przez sąd odwoławczy. W ocenie Rzecznika Praw Dziecka, w sytuacji gdy postępowanie w przedmiocie wydania dziecka nie jest ostatecznie zakończone, narażenie małoletnich na negatywne przeżycia związane z wszczętą procedurą związaną z przymusowym odebraniem dziecka określoną przepisami art. 598<sup>1</sup>-598<sup>14</sup> K.p.c., jest sprzeczne z zasadą dobra dziecka.

Odnosząc się do kwestii prawnych związanych z wykonalnością postanowień, należy wskazać, że stosownie do art. 578 K.p.c. postanowienia sądu opiekuńczego w przedmiocie powrotu dziecka do miejsca stałego pobytu są skuteczne i wykonalne z chwilą ich ogłoszenia, a gdy ogłoszenia nie było, z chwilą ich wykonania. Taka regulacja została umieszczona w procedurze cywilnej z uwagi na fakt, że sprawy rozpatrywane przez sądy opiekuńcze są na ogół sprawami pilnymi i opóźnienie wykonalności orzeczeń wydanych przez te sądy może przynieść szkodę małoletnim, których dotyczy postępowanie opiekuńcze.



26 lat Konwencji  
o Prawach Dziecka

Nie we wszystkich rodzajach spraw opiekuńczych natychmiastowa wykonalność orzeczeń sądu pierwszej instancji jest jednak pożądana i konieczna, dlatego ustawodawca wprowadził wyjątki od zasady wyrażonej w art. 578 K.p.c. i w odniesieniu do postanowień w sprawach o: powierzenie wykonywania, ograniczenie, zawieszenie, pozbawienie i przywrócenie władzy rodzicielskiej, ustalenie, ograniczenie albo zakazanie kontaktów z dzieckiem, zdecydował, że będą one wykonalne dopiero po ich uprawomocnieniu się (art. 579 K.p.c.).

W ocenie Rzecznika Praw Dziecka również postanowienia sądu wydane w oparciu o przepisy Konwencji haskiej powinny być wykonalne wtedy, gdy uzyskają przymiot prawomocności. W przypadku bowiem wykonania nieprawomocnego orzeczenia, które następnie zostanie uchylone lub zmienione w wyniku rozpoznania przez sąd drugiej instancji apelacji, dziecko narażone jest na niepotrzebny wyjazd do innego, często bardzo odległego kraju i zmianę środowiska, a niekiedy także na utratę kontaktów z rodzicem, z którym jest bardzo zżyte.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 roku o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z 2015 r., poz. 2086), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o rozważenie możliwości podjęcia prac nad zmianą obowiązujących przepisów kodeksu postępowania cywilnego, poprzez rozszerzenie katalogu postanowień wykonalnych po uprawomocnieniu się orzeczenia w przedmiocie powrotu bezprawnie uprowadzonych dzieci do miejsca poprzedniego pobytu.

Z uwagi na to, że w Ministerstwie Sprawiedliwości toczą się prace legislacyjne nad projektem ustawy o wykonywaniu niektórych czynności organu centralnego w sprawach rodzinnych z zakresu obrotu prawnego na podstawie prawa Unii Europejskiej i umów międzynarodowych oraz o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego i niektórych innych ustaw, proszę o rozważenie podjęcia prac nad zmianą Kodeksu postępowania cywilnego również w przedstawionym przez Rzecznika Praw Dziecka zakresie.

z wyrazami szacunku  
Marek Jankowski